

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

LXXXIII. An Libertas Christi potuerit obstringi præcepto rigoro.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

362. Cur autem Humanitas assumpta tale malum culpa non potuerit committere, hoc S. Thomas locis supra citatis, & P. Haunoldus n. 274. & licet deinde n. 275. alia adhuc ratione contra certos Advers. utatur) referunt in Unionem infinitae Sanctitatis Divinae, Vi cuius Humanitas unita exigebat Visionem Beatificam, tanquam infallibiliter directivam juxta artem Divinae sapientiae, & ad ordinem Divinae Bonitatis; ob quam causam S. Aquinas ex S. Damasceno dixit: [Deitas regebat animam, & anima corpus; unde non poterat peccatum attingere ad ejus animam, sicut nec DEVS potest peccare.] Confirmari potest haec Ratio, in inamissibili Unionem cum Filio DEI fundata, ex epist. 1. Joan. c. 3. ubi inquit. *In hoc apparuit Filius DEI ut dissolvat opera diaboli. Omnis qui natus est ex DEO peccatum non facit: quoniam semen ipsius in eo manet, & non potest peccare, quoniam ex DEO natus est.*

CONTRORSIA LXXXIII.

LIBERTAS CHRISTI.

An hac potuerit obstringi praecepto Rigoroso.

363. Si ex his Verbis S. Thomae 3. p. q. 47. a. 2. *Sicut Christus Mandatum accepit à Patre ut Pateretur*, ab Adversario rectè probaretur Praeceptum Theologicum, seu in rigore Theologico acceptum, non debuisset Adversarius Autoritatem S. Thomae praeferre Autoritati S. Joannis Evangelistae, dicendo contra P. Haunoldum. [Divum Thomam praec oculis non habuit Haunoldus, dum lib. 4. n. 296. dixit, Christum nec habuisse, nec ob impeccabilitatem intrinsicam potuisse habere praeceptum Theologicè sumptum.] Sed potius eandem suam thesin sic auspicari debuisset: *Divum Joannem praec oculis non habuit &c.* quia ipse cap. 14. dicit Christi nomine: *Sicut Mandatum dedit mihi Pater sic facio.* Verum, Adversarius potius praec oculis non habuit S. Thomam, quippe qui per *Mandatum* non intelligit Praeceptum Theologicum, sed minus propriè dictum; ponam itaque S. Doctoris verba ob oculos ex 1. 2. q. 99. a. 5. in Corp. ubi ait. [Quaedam moralium praecisè praecipuntur, vel prohibentur in lege: sicut, non occides, non furtum facies; & haec propriè dicuntur praecepta. Quaedam verò praecipuntur, vel prohibentur, non quasi praecisè debita, sed propter melius: & ista NB. possunt dici mandata: quia quandam

inductionem habent, & persuasionem, sicut Exod. 22. Si pignus acceperis Vestimentum à proximo tuo, ante solis occasum reddas ei; & aliqua similia. Vnde Hier. dicit, quod in praeceptis est justitia, in mandatis verò Charitas.]

364. Quod autem S. D. in textu ab Adversario allato *ly Mandatum*, simili modo pro praecepto minus theologicè ac propriè sumptum, colligere poterat Adversarius ex ipsius S. Doctoris subnexa declaratione: postquam enim protulerat illa Verba: [Christus mandatum accepit à Patre, ut pateretur (statim subiungit) dicitur enim Joan. 10. Potestatem habeo ponendi animam meam, & potestatem habeo, iterum iuvendi eam, & hoc mandatum accepi à Patre meo, scil. ponendi animam & iuvendi eam, ex quo (ut Chrys. dicit) non est intelligendum, quod prius expectaverit audire, & opus ei fuerit discere, sed voluntarium monstravit processum, & contrarictatis ad Patrem suspicionem destruxit.] Quibus Verbis expressè testatur S. Thomas, se suam usurpatione Mandati, non velle intelligi aliud, quam quod intellexit S. Chrysostomus; iste autem negat, opus fuisse Christo expectare, usque dum verò & rigoroso praecepto edoceret de Voluntate Patris, sed hom. 60. in illud Joannis cap. 10. *Ego pono animam meam à me ipso.* apud P. Haun. n. 304. inquit: [Nam si praecepto fuisset opus, quid attinebat illum dicere, à me ipso pono; quippe, qui à seipso ponit, nihil habet opus praecepto.]

365. Vnde Adversarius nec citatum integrum textum S. Thomae, nec declarationem S. Chrysostomi videtur praec oculis habuisse, quando contra P. Haunoldum sic pergit. [Nec est ad rem, quod ut argumentatur Haunoldus n. 309. Magistro Angelico 2. 2. q. 104. a. 1. *Tanto videatur obedientia promptior, quanto expressum praeceptum obediendo praevenerit, voluntate Superioris intellectu.* Nam ex priori textu constat, obedientiam Christi non praevenerit expressum praeceptum, sed hoc implevisse, juxta illud Jo. 14. *Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio &c.* Praeterea quod etiam obedientia illa promptior, saltem in praeparatione animi, & conditionare respiciat praeceptum Superioris, quia ex S. Doctore loco posteriori ad 3. proprium obiectum obedientiae est praeceptum.] Nam quod sit ad rem non expectare audire, seu, expressum praeceptum obediendo praevenerit, & quod Christus, non expectaverit audire praeceptum rigorosum, idque ipse de se testatur Verbis illis Jo. 10. *Ego pono animam meam, ut iterum sumam eam.* Nemo tollit eam à me (neque Pater) sed ego pono eam à me ipso. Manifestum est ex S. Tho-

S. Thomæ & S. Chrysostomi Testimoniis: quod autem per Vocem *Mandatum* denotetur discrimen à præcepto Theologico, etiam constat ex testimonio Angelici Doctoris: quod denique proprium objectum obedientiæ non sit solum præceptum Theologicum, idque nec absolutè, nec conditionatè, ac secundum animi præparationem unice respiciendum sit, sed quod etiam minus propriè dictum præceptum, quod à S. Thomæ & S. Hier. mandatum appellatur, ad specialem Virtutem obedientiæ sufficiat, (aliàs Religiosi non ex Obedientia servarent suas Regulas, quæ quæ tales sæpe non obligant sub culpa, etiam veniali.) Christûsque tale per veram obedientiam, ex Charitate erga DEVM, & erga homines procedentem impleverit, est ipsissima mens S. Thomæ, qui præceptum, ut pateretur Christus, cum S. Joanne *Mandati* homine expressit, & tamen 3. p. q. 47. a. 2. ad 3. inquit: [Christus passus est in Charitate, & obedientia: quia & præcepta Charitatis ex obedientia implevit, & obediens fuit ex dilectione ad Patrem præcipientem.] Theologicum verò præceptum ita describit, ut ipsum Christo ratione suæ impeccabilitatis convenire non possit, quia 1. 2. q. 100. a. 9. in C. ita loquitur: [Dicendum, quod præceptum legis habet vim coactivam, illud ergo directè cadit sub præcepto legis, ad quod lex cogit: Coactio autem legis est per metum pœnæ.]

366. Quæ acceptione Præcepti Theologici supposita, P. Haunoldus suam doctrinam his argumentis, ab Adversario altum dissimulatis, efficaciter probat. Præceptum comminatorium sub culpa gravi, dicit: *Si hoc feceris, eris meus inimicus, & reus pœnæ.* Sed hic actus non potest exerceri erga personam impeccabilem: ergo &c. Minor probatur. Dicere, *si hoc feceris*, idem est ac dicere: *Si potentiam proximam, quam habes, exerceris.* Nisi enim supponatur adesse potentia proxima merendi pœnam, vel præmium, comminatio pœnæ, vel promissio præmij est nugatoria; quia utramque repugnat redigi in actum secundum, & utraque adhibetur, ut medium, ad inhibendam potentiam, nullā egentem inhibitione, perinde, ac si quis comminaretur pœnam alicui, ne pedibus ligatis, vel occluso carcere aufereret. Christo autem defuisse potentiam proximam ad peccandum, adeoque ad transgrediendum Præceptum comminatorium, partim constat ex tota præcedenti Controversia, partim contestatur ex instituto S. Thomæ 3. dist. 12. q. 2. a. 2. in Corp.

367. Alterum argumentum rursus fundatur à P. Haunoldo in Autoritate S. Thomæ 2. 2. q. 88. a. 4. ad 3. ubi S. D. negat, Christum, etiam qua hominem, potuisse vovere: & rationem dat hanc, quia *habebat firmatam voluntatem*

in bono: Atqui hæc probat, neque præcepto Theologico obligari potuisse: ergo ex mente S. Thomæ Christus non habuit præceptum Theologicum, obligatorium conscientia. Quomodo igitur Adversarius dicere potuit, Divum Thomam Patri Haunoldo non fuisse præ oculis?

368. Conatur tamen adhuc Adversarius solvere argumenta hac responsione. [Præceptum Theologicum Christi impeccabilitati non repugnat; quia non potuit non obedire privativè, & in sensu composito, licet stante præcepto potuerit non obedire negativè, & in sensu diviso. Quæ distinctio nisi admittatur, & Thomisticè exponatur, quomodo salvabitur, quod DEVS stante decreto de condendo Mundo potuerit oppositum? & quâ ratione verificabitur, causam posse agere sine actione, utpote ad actum primum non pertinente?]

369. Verum, hæc responsio dum nititur salvare impeccabilitatem Christi, destruit illius proximam libertatem indifferentiæ, seu libertatem à necessitate obediendi, cum tamen ad merendum non sufficiat libertas à coactione, sed requiratur etiam libertas à necessitate, tenente se ex parte personæ operantis, & meritorie obediētis. Vnde est expressè contra S. Thomam, & contra S. Chrysostomum, quem, ut supra dixi, S. Thomas sibi sequendum proposuit: ambo enim stante *Mandato*, seu *præcepto non Theologico*, id est, non obligante in conscientia sub reatu culpæ & pœnæ, sed tantum consistente in beneplacito Patris *Superioris* Humanitate Christi, & Salutem humanam tantum proponente *ut finem*, secundum prægens beneplacitum Divinum sine passione & morte Crucis non obtinibilem, concedunt, Christum potuisse non pati & mori.

370. Hinc Angel. Doctor in psal. 18. paulò post medium, distinguens triplex debitum, cuius alterutrum ad rationem præcepti requiritur, & sufficit, tertium asserit. [Ex parte finis, quem omnino volumus; qui est præstitutus nobis, & tunc cadit sub præcepto illud, sine quo non possumus servare subjectionem ad præcipientem: vel NB. sine quo non possumus consequi finem intentum.] Et sic ex præcepto fuit debita passio & mors; si nimirum Christus voluit consequi finem Salutis humanæ, quem tamen velle, nõ nisi ex debito illo conditionato citra obligationem tenebatur, prout expressè testatur Angel. Magister 3. dist. 16. q. 1. a. 2. ad 2. ubi, cum sibi objecisset: [Christus mortuus est, quia voluit, ut dicitur Isaiæ 53. sed non fuit in eo necessitas volendi, ergo nec necessitas moriendi.] Respondet: [Ly quia potest dicere causam, & hoc vel respectu mortis absolute, & sic referendum est ad Voluntatem Divinitatis; vel respectu mortis NB. violenter illatæ, A a z & sic

& sic potest referri ad Voluntatem humanam, per quam voluptas obtulit se persecutoribus.] Et hoc sensu etiam in 3. p. q. 46. a. 9. in C. inquit. *Docendum quod Passio Christi subiecta erat ejus voluntati.* S. Chrysostomus autem hom. 28. ita loquitur. *Licebat illi nihil pati si voluisset.* Et infra. *Erat igitur arbitrii illius non venire ad crucem, si voluisset.* Et statim affert Verba Christi: *potestatem habeo, ponendi animam meam; atque concludit.* Si igitur nullam necessitatem habuit, ut crucifigeretur, crucifixus est propter nos. Nempe propter finem nostrae salutis, aliter ex vi praesentis beneplaciti Paterni inobtinibilem. Idem S. Pater hom. 57. eandem doctrinam his Verbis repetit. [Poterat nulla ferre opprobria, poterat, quae passus est, non pati, si quidem, quae sua erant, spectare voluisset, sed quod nostrum erat, respiciens, quod suum erat, neglexit.] Plura SS. Patrum Testimonia videri possunt apud Petavium lib. 9. c. 8. & apud Raynaud. Tomo *Christus DEVS homo*. l. 4. lect. 2. c. 6. a n. 403.

37. Quod autem Adversarij responsio destruat libertatem, & consequenter meritum obedientiae in Christo, patet ex dictis Contr. 14. & Contr. 43. ubi ostensum est, ad libertatem & meritum actus secundi non sufficere possibilitatem omissionis, vel actus contrarij in sensu diviso ab ijs, quae ad actum secundum meritorium, pro priori natura requiruntur, si unum eorum, sicut praedeterminatio physica, sit *impossibile a libero arbitrio*, & tamen sit *infallibiliter* connexum cum existentia talis actus secundi, uti in praesenti casu ad actum obedientiae pro priori natura fuisset praesupposita unio hypostatica, & Visio beatifica, reddentes Christum impeccabilem, & praecceptum Theologicum, cujus existentiam Humanitas Christi neque impedire recusando mortem violentam, & eo stante, neque obedientiam omittere potuisset. Econtra in nostra sententia, quia praescientia DEI de executione Mandati citra culpam non implebilis, fuit à Christo *impossibilis*, ideo licet in sensu composito cum praescientia obedientiae, non potuerit poni omissio obedientiae (quae tamen non esset vocanda inobedientia, quia haec supponit praecceptum obligans sub culpa) sufficit, quod potuerit poni in sensu diviso à praescientia, & haec à libero arbitrio Humanitatis fuerit *divisibilis*, seu *impossibilis*. Et sic *sensus divisus* exponitur Thomistice, id est, ad mentem S. Thomae 3. p. q. 46. a. 2. in C. expresse dicentis: [Quia impossibile est DEI praescientiam falli (non autem dicit, impossibile esse impediri) & eius voluntatem seu dispositionem cassari, (qua noluit humanum genus sine passione liberari) supposita praescientia & praedestinatione DEI de passione Christi, non erat simul possibile, Christum non pati, vel hominem alio modo, quam per passionem libera-

ri. Et est eadem ratio de omnibus his, quae sunt praescita & praedeterminata à Deo, ut in prima parte habitum est.]

372. Itaque videat rursum Adversarius, quae supra locis cit. dixerimus, ex quibus & ex modo dictis intelligit responsum ad hanc suam quaestionem. [Quomodo salvabitur, quod Deus stante decreto de condendo Mundo potuerit oppositum?] Respondetur enim salvari per hoc, quod ipsum decretum, quod supponitur dari, potuerit per Volitionem oppositi impediri à Deo. Ad alteram quaestionem vero. [Et qua ratione verificabitur, causam posse agere sine actione, utpote ad actum primum non pertinente?] Respondetur: Quaeestionem seipsam solvere: si enim actio non pertinet ad actum primum, & consequenter si ad seipsam non praesupponitur, tunc sine actione causa jam est potens agere, seu jam datur actus primus proximus ad agendum sine actu secundo; quamvis causa non possit agere, quin agendo ponat actionem, seu, quamvis causa non possit redigi in actum secundum, quin detur actus secundus: hoc autem non obstat libertati actus primi, quia ad hanc non requiritur, ut quando ponitur actus secundus, cum illo possit conjungi negatio ejusdem actus secundi, vel oppositus actus secundus, sed solum requiritur, ut ex parte actus primi nihil sit positum, quod sit impossibile, & simul inconjunctibile cum omissione actus secundi, seu ut dum ponitur actus secundus, potuerit omitti actus secundus, stante, vel saltem impedito omni eo, quod se tenet ex parte actus primi.

CONTROVERSIA LXXXIV.

IMMACULATA CONCEPTIO.

Quomodo ea tribuatur Beatissimae Virgini.

373. Quamvis Adversarius propter haec Verba: [Inter illos paucos, de quibus Haunoldus lib. 2. Instit. Theol. n. 208. Immaculatam Conceptioni Adversantes, non est Doctor Angelicus &c.] Laudandus videatur, quod S. Thomam pro communi & pia sententia explicare studeat: quia tamen P. Haunoldo de mente Angel. Doctoris litem per illa intentat ipsi Angel. Doctori, & Patri Haunoldo justam conquerendi causam praebet: S. Doctori quidem, eo quod excusatio non petita sapiat hic accusationem: Patri Haunoldo autem, quia ipsum in suspensionem trahit, quasi S. Thomam paucorum Patronum vel Ducem profiteatur; cum tamen nec Verbulo hanc Provinciam eidem imputaret;